

Reactie op Bijlage 1, 26 februari 2021

Inzicht kosten en baten museum het Valkhof

Wij vragen aan het college om meer inzicht te verschaffen in het nut van deze kosten en meer inzicht in de baten, waarbij duidelijk wordt of de te maken investeringen leiden tot een betere bedrijfsvoering. Aan de hand van verschillende scenario's kan dit inzicht ons verschaft worden. Welke kosten worden gemaakt en welk effect heeft dit als de verschillende investeringen niet gemaakt worden.

Reactie: Een overzicht van de kosten, zoals die zijn opgenomen in het Masterplan is gegroepeerd in een aantal samenhangende onderdelen (zie tabel). De begroting van de investering van 11 miljoen euro is gebaseerd op het Masterplan. Voor de museale herinrichting draagt het museum 3 miljoen euro bij. Het Masterplan is een integraal plan om een toekomstbestendig museum te realiseren. Het Masterplan kan gefaseerd worden uitgevoerd maar dat leidt tot hogere kosten. Er kan geen gefaseerd ontwerp worden gemaakt, met andere woorden de verschillende voorgestelde ingrepen hangen met elkaar samen en kunnen niet los van elkaar worden gezien. In de tabel staan geen scenario's waar uit gekozen kan worden.

- De kosten van de klimaat-, licht- en beveiligingsinstallaties.
Reactie: De kosten van de installaties zijn wel apart uit het masterplan te halen, maar omdat de installaties gekoppeld zijn aan de bouwkundige aanpassingen van de inrichting van het museum in de tentoonstellingsruimten, is dat bedrag als totaal opgenomen onder ad2. Theoretisch kunnen alleen de installaties vervangen worden en bedragen de kosten hiervan ca 2,7 mln. tot 3,4 mln. Dit is echter een desinvestering, de vereiste verbetering van het klimaat wordt niet bereikt. Als daadwerkelijk alleen de installaties worden vervangen komen daar bij de uitvoering kosten bij voor openbreken plafonds en weer aanbrengen daarvan.
- De kosten van het café en de winkel als deze naar voren gehaald worden en wat gebeurt er met de baten als deze investering niet gepleegd wordt?
Reactie: Daar kunnen wij geen antwoord op geven. In de toegangszone (ad 4 € 4.6 miljoen) zitten onder andere de winkel en horeca. Maar ook de hele indeling en inrichting van het openbaar toegankelijk entree van het gebouw. De kosten zijn niet verder uit te splitsen. Zie uitgebreide toelichting hieronder bij ad 4
- De kosten van de verbinding van het dak met het Valkhofpark en wat gebeurt er met de baten als deze investering niet gepleegd wordt?
Reactie: Het bruggetje kost € 50.000 (directe kosten). De overige kosten (€ 250.000) zijn om het dak beloopbaar te kunnen maken. Als dit niet door gaat dan kunnen de bezoekers niet op het dak het valkhofpark bekijken en sluit het niet aan bij de inrichting van het Valkhofkwartier en de verbeelding van de Limes (toekomstig Unesco Werelderfgoed).
- De kosten van de aanpassing van de entree (voorzijde museum, weghalen betonnen rand) en wat gebeurt er met de baten als deze investering niet gepleegd wordt?
Reactie: De kosten bedragen € 500.000. De aanpassing aan de voorzijde moet aansluiten bij de herinrichting van het Kelfkensbosplein. Hiervoor heeft de raad middelen beschikbaar gesteld. Het ontwerp van de herinrichting moet aansluiten op de entree van het museum.
- De publieksvoorziening wordt verbeterd. Wat zijn de kosten met betrekking tot deze verbetering en wat gebeurt er met de baten als deze investering niet gepleegd wordt?
Reactie: Onder de publiekvoorziening verstaan wij de toegangszone van het gebouw van € 4.6 miljoen. Als dit niet doorgaat behouden we een gesloten gebouw, waardoor het museum niet zijn rol kan vervullen als startpunt/gastheer van het Valkhof. Er komt geen openbaar toegankelijke zone in het museum. Dit zal een negatief effect hebben op het aantal bezoekers en op de inkomsten uit winkel en horeca. Ook de huidige, publieksonvriendelijke en gevaarlijke elementen in de publiekszone blijven dan gehandhaafd. Deze ingreep is de grootste voor de bezoekers zichtbare, bouwkundige transformatie van het gebouw. Onder het kopje opbrengst en maatschappelijke meerwaarde van het vernieuwde museum, staat een uitgebreide toelichting.

Tabel met een overzicht van de totale kosten van de verbouwing conform het Masterplan verdeeld over 6 samenhangende onderdelen

Onderdelen	directe kosten	bijkomende kosten**	totaal
1 Verbinding dak en dakinrichting	€ 152.000,00	€ 142.989,41	€ 294.989,41
2 Kosten installaties incl. bouwkundige aanpassingen	€ 2.581.275,00	€ 3.555.027,28	€ 6.136.302,28
3 Achterstallig onderhoud	€ 250.000,00	€ 235.179,96	€ 485.179,96
4 Toegangszone gebouw	€ 2.389.725,00	€ 2.248.061,70	€ 4.637.786,70
5 Entreegebied (toegankelijkheid buiten)	€ 250.000,00	€ 235.179,96	€ 485.179,96
6 Renoveren toiletten	€ 45.000,00	€ 42.332,39	€ 87.332,39
7 Totaal (excl. BTW)	€ 5.668.000,00	€ 5.332.000,01	€ 11.000.000,01

Toelichting budget:

Het realiseren van een toekomstbestendig museum was het uitgangspunt bij het opstellen van het Masterplan. Het Masterplan en de daarbij behorende begroting is opgesteld door ToornendPartners, een adviesbureau met veel kennis en ervaring van en met museumgebouwen. Er zijn voor functionele doelstellingen meerdere oplossingsrichtingen onderzocht om vast te kunnen stellen wat exact de noodzakelijke ingreep is die in het Masterplan opgenomen dient te worden. Daarbij zijn alle oplossingen beoordeeld of het technisch inhoudelijk de best mogelijke is en ook de meest doelmatige oplossing is. De best mogelijke oplossing is de oplossing, die het vereiste functionele resultaat oplevert, op een duurzame en toekomstbestendige wijze en tegen de minste kosten.

De voorgestelde ingrepen vormen een integraal plan om een toekomstbestendig museum te maken. Indien onderdelen uit het plan worden geschrapt, is het niet mogelijk om tot uitvoering over te gaan. Er zal dan een nieuw plan opgesteld moeten worden. Het uitstel dat hiervan het gevolg is betekent een nog verder oplopend risico dat het museum tussentijds zijn deuren moet sluiten omdat de kans op het uitvallen van de technische installaties verhoogd wordt, waardoor het museum niet langer voldoet aan de eisen die hiervoor binnen de branche gelden.

Toelichting per post:

Kolom directe kosten: Dit zijn alleen de bouwkosten

Kolom bijkomende kosten: Bijkomende kosten bestaan uit: opslagen aannemer (20%), prijsstijgingen, rente, leges, nuts, voorbereidingskosten, interne (plan)kosten en post onvoorzien (5%)

Ad 1 Verbinding dak en dakinrichting

Het zichtbaar maken van de Limes is onderdeel van project Valkhofkwartier. De financiële middelen daarvoor worden vanuit dat project verzorgd. In deze post zijn de kosten opgenomen die nodig zijn om het dak bereikbaar en toegankelijk te maken van het dak voor publiek (bouwkundige kosten voor deel van het dak toegankelijk te maken en directe kosten voor een brug ad 50.000,-)

Als dit niet door gaat dan kunnen de bezoekers niet op het dak het Valkhofpark bekijken en sluit het niet aan bij de inrichting van het Valkhofkwartier en de verbeelding van de limes.

Ad 2 kosten installaties inclusief bouwkundige aanpassingen

Dit zijn de kosten voor de installaties en regeltechniek inclusief de bouwkundige kosten conform de uitwerking in het Masterplan. Dat zijn kosten die nodig zijn om het o.a. het klimaat in de zalen te verbeteren naar het noodzakelijk en vereiste niveau (geen ambitie om naar hoger niveau te gaan). Theoretisch kunnen alleen de installaties vervangen worden en bedragen de kosten hiervan ca 2,7 mln. tot 3,4 mln. Dit is echter een desinvestering, de vereiste verbetering van het klimaat wordt niet bereikt.

Als daadwerkelijk alleen de installaties worden vervangen komen daar vervolgens de uitvoering kosten bij voor openbreken plafonds en weer aanbrengen daarvan.

Als dit niet door gaat kan het museum binnenkort sluiten

Ad 3 Kosten achterstallig onderhoud (gevel)

In delen van de gevel is vocht aanwezig en dat leidt tot het loslaten van de diverse lagen. Deze moeten hersteld worden. Als dit niet doorgaat levert het veiligheidsproblemen op.

Ad 4 Toegangszone gebouw

De toegangszone gebouw omvat de begane grond exclusief kantoren, restauratieruimtes en het souterrain met uitzondering van de tentoonstellingsruimtes. Om ruimte te maken voor een grote gratis toegankelijk toegangsgebied dient een trap verwijderd te worden. Ook het aanpassen van de toegang tot het gebouw is onderdeel hiervan (obstakels weghalen).

Het is niet mogelijk om alleen het café en de winkel te verplaatsen. Als deze ruimtes worden verplaatst, moeten de ruimtes waar het café en de winkel worden gerealiseerd ook worden verplaatst. Daarnaast moeten de locaties waar het café en de winkel nu zijn gesitueerd ook opnieuw worden ingericht. Al deze zaken grijpen in elkaar en Kunnen niet los van elkaar worden uitgevoerd.

Ad 5 Entreegebied buiten

Het betreft aanpassingen om de toegankelijkheid van het museum aan de buitenzijde te verbeteren.

Als dit niet doorgaat is de toegankelijkheid voor mindervaliden verre van optimaal. De huidige rommelige entree blijft dan gehandhaafd.

De aanpassing aan de voorzijde van het museum moet aansluiten bij de herinrichting van het Kelfkensbosplein. Hiervoor heeft de raad middelen beschikbaar gesteld om in 2020-2021 het plein opnieuw in te richten. Het ontwerp van de herinrichting moet aansluiten op de entree van het museum

Opbrengst en maatschappelijke meerwaarde van het vernieuwde museum:

Het museum is verouderd en gedateerd en is na 20 jaar toe aan een grondige renovatie en verbouwing. De collectiepresentatie sluit niet meer aan bij deze tijd en de veranderde samenstelling van de bezoekers (inclusiever en diverser) en moet vernieuwd worden met o.a. meer inzet van digitale middelen, publieksparticipatie, interactiviteit en beleving.

Het museum moet het startpunt worden voor bezoek aan het Valkhofkwartier en dat vraagt om een aantrekkelijk, open en toegankelijk gebouw. Daarvoor worden aanpassingen gedaan aan de gevel en wordt op de begane grond een openbaar toegankelijk deel ingericht met horeca, winkel en een kleine presentatie van de collectie. Het gebouw heeft nu een gesloten gevel en de voorzieningen zijn verstopt aan de achterkant. Het museumgebouw wordt met de aanpassingen aan de voorzijde veel meer een trekpleister op het Kelfkensbosplein. Hiermee wordt het hele gebied aantrekkelijk en verwachten we meer bezoekers te trekken naar het museum en het Valkhofkwartier.

De meerwaarde is niet alleen in geld uit te drukken, omdat een aantrekkelijk museum bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van de hele stad Nijmegen. Een aantrekkelijk museum draagt bij aan het vestigingsklimaat van inwoners en bedrijven en zorgt voor meer toeristen en dagjesmensen. Het museum zet volop in op verbinding met de stad door middel van nieuwe samenwerkingsverbanden en het betrekken van nieuwe publieksgroepen. Het museum heeft samen met museum Arnhem een subsidie ontvangen voor 4 jaar voor het betrekken van nieuwe publieksgroepen. In het nieuwe museum zal meer fysieke ruimte komen voor participatie van het publiek o. a. in een multifunctionele workshopruimte en in de tentoonstellingen zelf. Ook verbindingen met lokale/regionale kunstenaars worden steeds meer gelegd en worden uitgebreid. Het museum zorgt hiermee voor meer maatschappelijke verbinding. Het museum trekt jaarlijks 20.000 schoolkinderen uit het hele land, vanwege de unieke Romeinse collectie. Daarnaast is het museum een plek waar kunst, wetenschap en samenleving samenkomen en waar studenten met hun onderzoek de verbinding maken tussen kunst en wetenschap.

Financiën: Het bedrijfsplan is opgesteld door Berenschot samen met het museum. Berenschot heeft veel kennis van de landelijke museumwereld en heeft in 2017 onderzoek gedaan naar de financiële en bestuurlijke crisis van het museum. De geraamde bezoekers van 125.000 wordt onderschreven door Berenschot. Ook de opstelling van de begroting wordt door Berenschot gesteund. De vraag wat leidt tot een betere bedrijfsvoering is niet per onderdeel van de verbouwing te beantwoorden. Alleen investeren in installaties zal geen extra baten gaan opleveren. Dan handhaven we de huidige situatie en blijven de bezoekers hangen rond 70.000. Na de verbouwing zal de begroting van het museum zowel aan de baten kant als aan de lasten kant stijgen. Baten en lasten zijn nu ongeveer € 5 miljoen en die stijgen naar € 5.8 miljoen. De extra inkomsten door entree en winkel/horeca worden gebruikt om meer geld aan tentoonstellingen te besteden en een stukje extra personeel. De huisvestingslasten zijn na de verbouwing ongeveer gelijk aan de lasten in de huidige begroting. De subsidie blijft gelijk dus het aandeel subsidie van het geheel wordt dus kleiner.

In het bedrijfsplan is het volgende te vinden over de financiële baten na de verbouwing

1. Extra inkomsten bezoekers € 475.372: Jaarrekening 2019 € 374.628 (70.829 bezoekers) Begroot in 2025 € 850.000 (125.000 bezoekers)
2. Meer (bruto) inkomsten horeca, winkel en verhuur: € 167.000 (blz. 19 bedrijfsplan)